

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार गृह विभागाच्या अखत्यारितील अभियोग संचालनालय व अभियोग संचालनालयाच्या अधिनस्त कार्यालयातील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: डीपीपी-०२२१/प्र.क्र.५०/पोल-१०

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक: २१ जुन, २०२१.

वाचा :- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६

- २) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४.०९.२०२१ ची अधिसूचना
- ३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र.दिव्यांग २०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि.१२.११.२०२०
- ४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.दिव्यांग - २०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि.०२.०२.२०२१
- ५) गृह विभाग, शासन निर्णय क्र.एसपीपी-२००६/अपंग आरक्षण/प्र.क्र.२८१/पोल-१०, दि.११.०२.२००९
- ६) गृह विभाग, शासन निर्णय क्र.एचडीओ २०११/प्र.क्र.४/आस्था-१, दि.०९.०३.२०११
- ७) अभियोग संचालनालय यांचे पत्र क्र. आस्था/१/८५२/२०२१, दिनांक १७.०६.२०२१

प्रस्तावना :

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि.०४.०९.२०२१ च्या अधिसुचनेन्याये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी प्रसिद्ध केली आहे. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये, राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याबाबतचा सूचना निर्गमित केल्या आहेत. संदर्भ क्र.५ व ६ येथील शासन निर्णयाद्वारे अभियोग संचालनालयाच्या आस्थापनेवरील व अधिपत्याखालील गट-अ ते गट-ड या संवर्गातील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केली होती. तथापि, संदर्भ क्र.२ आणि ४ मधील निर्देशास अनुसरुन गृह विभागाच्या अखत्यारितील अभियोग संचालनालय व अभियोग संचालनालयाच्या अधिनस्त कार्यालयातील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदे दिव्यांग प्रवर्गासाठी सुधारितपणे सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि.०४.०९.२०२१ च्या अधिसुचनेन्याये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी प्रसिद्ध केली आहे. केंद्र शासनाने दि.०४.०९.२०२१ च्या अधिसुचनेनुसार सुनिश्चिती करून दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेली गट अ ते गट ड संवर्गातील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर (अधिनस्त कार्यालयातील पदांसह) आहेत, अशा

पदांबाबत तसेच केंद्र शासनाने प्रसिद्ध केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जाबाबदाच्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासनाच्या अखत्यारितील सेवेतील पदांची समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली, तरी सदर पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.दिव्यांग -२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क्र.२, दि.०२.०२.२०२१ अन्वये दिलेल्या आहेत.

२. त्यास अनुसरुन आता, केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि.०४.०१.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या गट-अ ते गट-ड संवर्गाकरीता प्रसिद्ध केलेल्या यादीनुसार अभियोग संचालनालय व अभियोग संचालनालयाच्या अधिनस्त कार्यालयातील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदांसाठी संदर्भ क्र.७ येथील पत्रान्वये अभियोग संचालनालयाने पदे पडताळणी व प्रमाणित करून शासनास सादर केली असल्याने, या शासन निर्णयान्वये, दिव्यांगासाठी विवरणपत्र-अ मध्ये दर्शाविल्याप्रमाणे पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि.०२.०२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२१०६२११६५८०९०७२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(तुषार दि. राठोड)
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र :- विवरणपत्र -अ

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मंत्री (गृह), मंत्रालय, मुंबई
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद / विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
५. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. अ.मु.स. (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे.
९. संचालक, अभियोग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१०. सामान्य प्रशासन विभाग (का-११).
११. निवडनस्ती (पोल-१०).

(शासन निर्णय क्रमांक डीपीपी-०२२१/प्र.क्र.५०/पोल-१०, दि. २१ जुन, २०२१ सोबतचे विवरणपत्र)

विवरणपत्र-अ

संचालक, अभियोग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या आस्थापनेवरिल दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करावयाची पदे.

अ.क्र.	पदनाम	नियुक्तीचे माध्यम	शारीरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग	सदर पदांची जबाबदारी व कर्तव्ये
गट-अ					
०१	संचालक	प्रतिनियुक्ती / पदोन्नती	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e) MD involving	अभियोग संचालनालयाचे विभाग प्रमुख. राज्यातील अभियोग यंत्रणा प्रशासकीय नियंत्रणाखाली. विभागातील कार्यालयांना भेटी देणे, तपासणी करणे इ.
०२	उपसंचालक	पदोन्नती	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e) MD involving	अभियोग संचालनालयाचे परिक्षेत्रावरील कार्यालयांचे प्रमुख. परिक्षेत्रातील अभियोग यंत्रणा प्रशासकीय नियंत्रणाखाली. अधिनस्त जिल्हा कार्यालयांना भेटी देणे, तपासणी करणे इ.
०३	सहाय्यक संचालक व सरकारी अभियोक्ता	पदोन्नती	S, ST, W, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e) MD Involving (a) to (d) above	अभियोग संचालनालयाचे जिल्हास्तरीय कार्यालयांचे प्रमुख. जिल्हायातील अभियोग यंत्रणा प्रशासकीय नियंत्रणाखाली. अधिनस्त तालुका कार्यालयांना / न्यायालयांना भेटी देणे, तपासणी करणे इ.
०४	सहाय्यक संचालक (प्रशासन)	पदोन्नती	S, ST, W, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e) MD Involving (a) to (d) above	अभियोग संचालनालयाचे मुख्यालयांतील पद. सदर पदावरील अधिकारी कार्यालयीन व अभियोक्ता संवर्गातील अधिका-यांवर प्रशासकीय पर्यवेक्षण इ. कार्य पार पाडीत आहेत.
०५	अतिरिक्त सरकारी अभियोक्ता	सरकारी सेवा / पदोन्नती	S, ST, W, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e) MD Involving (a) to (d) above	जिल्हा न्यायालयांतील सत्र प्रकरणे चालविणे. हे सदर पदाचे मुख्य कार्य आहे.

०६	सहाय्यक सरकारी अभियोक्ता	सरळसेवा	S, BN, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e) MD Involving (a) to (d) above	सदर पदाचे मुख्य कार्य न्यायदंडाधिकारी प्रथमवर्ग न्यायालयातील फौजदारी प्रकरणे शासनाच्या वतीने चालविणे, हे आहे. सदर पदावरील व्यक्ती न्यायालयांत उमे राहून आणि इतर वेळी स्वतःच्या कायालयांत बसून कार्य पार पाडतो.
----	--------------------------	---------	----------------------	---	--

गट-ब

०७	लेखा अधिकारी	प्रतिनियुक्ती	S, BN, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e) MD Involving (a) to (d) above	कार्यालयातील लेखाविषयक कामावर सर्वेक्षण
०८	प्रशासकीय अधिकारी	पदोन्नती	S, ST, W, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e) MD Involving (a) to (d) above	कार्यालयातील प्रशासकीय कामकाजाचे सर्वेक्षण. मुख्यालयांतील कर्मचा-यांवर प्रशासकीय नियंत्रण.
०९	उच्चश्रेणी लघुलेखक	पदोन्नती	S, ST, W, L, MF, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	लघुलेखकाची कार्य पार पाडणे
१०	अधीक्षक	पदोन्नती	S, ST, W, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	कार्यालयीन कामाच्या नस्त्या सादर करणे, हाताखालील लिपिक वर्गीय कर्मचा-यांकडून कार्य पार पाडून घेणे. त्यांचे कामावर पर्यवेक्षण करणे इ.
११	निम्नश्रेणी लघुलेखक	सरळसेवा	S, ST, W, L, MF, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	निम्न श्रेणी लघुलेखकाची कार्य पार पाडणे

गट-क

१२	वरिष्ठ लिपिक	पदोन्नती	S, ST, W, MF, SE, RW, C	OA, OL, BL, OAL, B, LV, HH	कार्यालयीन नस्त्या सादर करणे. हाताखालील कर्मचा-यांना मार्गदर्शन करणे.
----	--------------	----------	-------------------------	----------------------------	---

१३	लिपिक- टंकलेखक	सरळसेवा	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	कार्यालयीन नस्त्या सादर करणे. अहवाल तयार करणे. वरिष्ठांनी दिलेल्या सुचनेनुसार कार्ये पार पाडणे.
१४	रोखपाल	पदोन्नती / सरळसेवा	S, W, MF, RW, SE, H, C	a) LV b) HH c) OA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	कार्यालयाचे वेतन आहरण व संवितरण व अनुषंगिक कामे.
गट-४					
१५	हवालदार	पदोन्नती	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAVd) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	हवालदार पदाची कामे. अधिनस्त शिपायांकडून कार्ये पार पाडून घेणे.
१६	शिपाई	सरळसेवा	S, ST, W, L, KC, PP, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	शिपाई पदाची कामे.

Abbreviations : शारीरीक पात्रता

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	S	Sitting	7	W	Walking
2	ST	Standing	8	SE	Seeing
3	RW	Reading and Writing	9	BN	Bending
4	H	Hearing	10	L	Lifting
5	C	Communication	11	PP	Pulling and Pushing
6	MF	Manipulating by Fingers	12	KC	Kneeling and Crouching

Abbreviations : दिव्यांग प्रवर्ग

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	B	Blind	12	CP	Cerebral Palsy
2	LV	Low Vision	13	LC	Leprosy Cured
3	D	Deaf	14	Dw	Dwarfism
4	HH	Hard of Hearing	15	AAV	Acid Attack Victims
5	OA	One Arm	16	M Dy	Muscular Dystrophy
6	BA	Both Arms	17	MI	Mental Illness
7	OL	One Leg	18	MD	Multiple Disabilities
8	BL	Both Legs	19	ASD	Autism Spectrum Disorder
9	OAL	One Arm One Leg	20	SLD	Specific Learning Disability
10	BLOA	Both Leg One Arm	21	ID	Intellectual Disability
11	BLA	Both Legs Arms			